Raadsvoorstel

Onderwerp:	startnotitie omgevingsvisie
Portefeuillehouder:	M. Wichgers
Datum college besluit:	9 november 2021
Behandelend ambtenaar:	Mirjam van Oosterhout
Registratienummer:	GZDGCB278742/278748

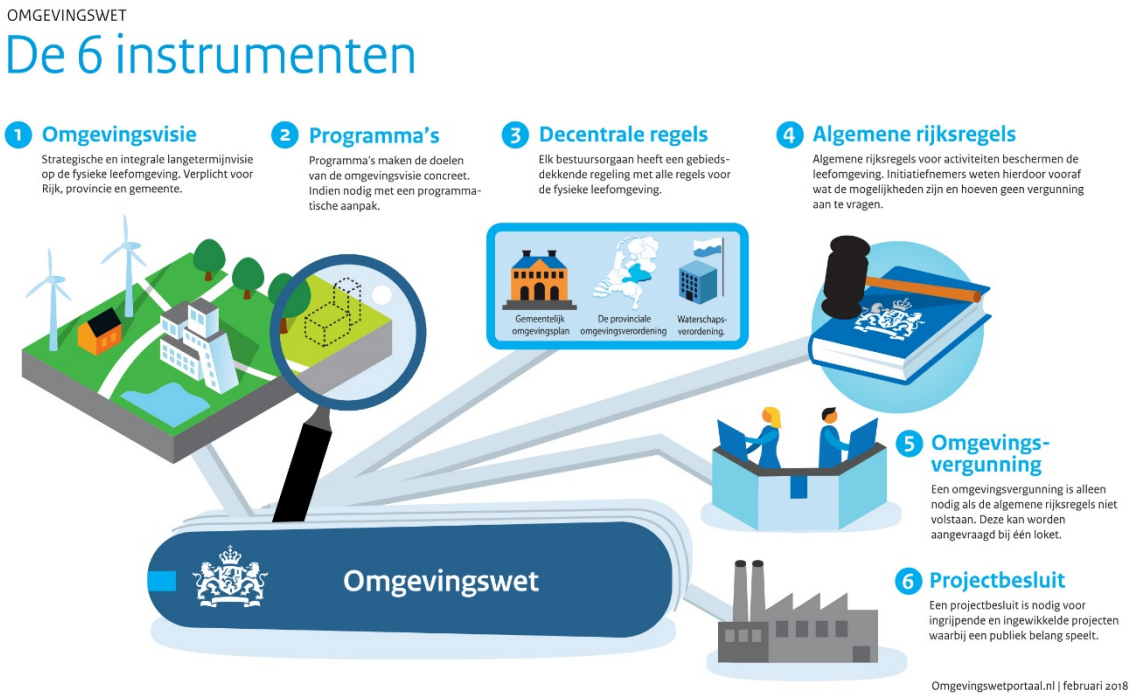
Inleiding:

Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt een groot aantal sectorale wetten waarin normen worden gesteld aan de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Hoofddoel van de Omgevingswet is het behouden en verbeteren van de fysieke leefomgeving. Daarnaast heeft de Omgevingswet tot doel:

- Inzichtelijk Omgevingsrecht;
- De Leefomgeving centraal;
- Ruimte voor maatwerk;
- Snellere besluitvorming.

De Omgevingswet omvat zes kerninstrumenten voor het benutten en beschermen van de leefomgeving:

- De Omgevingsvisie;
- Omgevingsprogramma;
- Decentrale regels (het Omgevingsplan);
- Algemene Rijksregels;
- De Omgevingsvergunning en;
- het projectbesluit.

Op grond van de Omgevingswet moeten gemeenten uiterlijk in 2024 een Omgevingsvisie hebben vastgesteld.

De Omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van de gemeente voor de hele fysieke leefomgeving en haar grondgebied. De Omgevingsvisie is een verplicht instrument voor het Rijk, de provincie en de gemeente. Het Rijk maakt een nationale Omgevingsvisie, de provincie een provinciale Omgevingsvisie en de gemeente een gemeentelijke Omgevingsvisie.

De fysieke leefomgeving houdt niet op bij de grens van een gemeente, waterschap of provincie. De verantwoordelijkheden en omgevingsvisies van andere bestuursorganen maken daarmee deel uit van de context van de zelf op te stellen omgevingsvisie. Goede samenwerking, afstemming en verbinding is dus van groot belang.

De omgevingsvisie is zelfbindend voor de bestuurslaag die het heeft opgesteld. De omgevingsvisies van het Rijk en de provincies werken dus niet rechtstreeks door in de omgevingsvisie van de gemeente. De gemeenteraad dient uiteraard wel rekening te houden met omgevingsvisies van andere bestuursorganen.

Vormvrij

De Omgevingswet en bijbehorende memorie van toelichting geven een kader voor wat een omgevingsvisie moet zijn. De omgevingsvisie is vormvrij, maar moet wel elektronisch raadpleegbaar zijn en voldoen aan de publicatiestandaarden in het digitale stelsel. Afhankelijk van ambities, tijdhorizon en thematiek kan daar op een eigen wijze inhoud aan worden gegeven.

Vaste elementen

De omgevingsvisie moet inhoudelijk in elk geval de volgende elementen bevatten:

- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: waar bestaat de fysieke leefomgeving uit en wat is de kwaliteit ervan?
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied: wat gebeurt er/ gaat er gebeuren aan ontwikkelingen en instandhouding van het grondgebied?
- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid: wat zijn de na te streven doelen en op welke manier worden die bereikt?

Overige instrumenten

Naast de omgevingsvisie kent de Omgevingswet ook de instrumenten omgevingsplan, omgevingsvergunning en programma. Deze instrumenten zijn belangrijk schakels in de beleidscyclus en vormen gezamenlijk een samenhangend geheeld.

Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving is breder dan alleen de ruimtelijke aspecten. De leefomgeving begint altijd bij de bewoner of gebruiker en zijn gebruik en beleving van de omgeving. De wet noemt verplichte aspecten die integraal terug moeten komen in de omgevingsvisie. Daarin zit bijvoorbeeld het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, activiteiten waardoor emissies, hinder of risico's worden veroorzaakt en het nalaten van activiteiten. Ook ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water worden volgens de memorie van toelichting bij de wet meegewogen en beschreven.

Een omgevingsvisie bestrijkt daarmee de hele breedte van de fysieke leefomgeving zoals bedoeld in de Omgevingswet. De omgevingsvisie is dus niet een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen, maar een samenhangende visie op strategisch niveau.

Stadsvisie als Basis

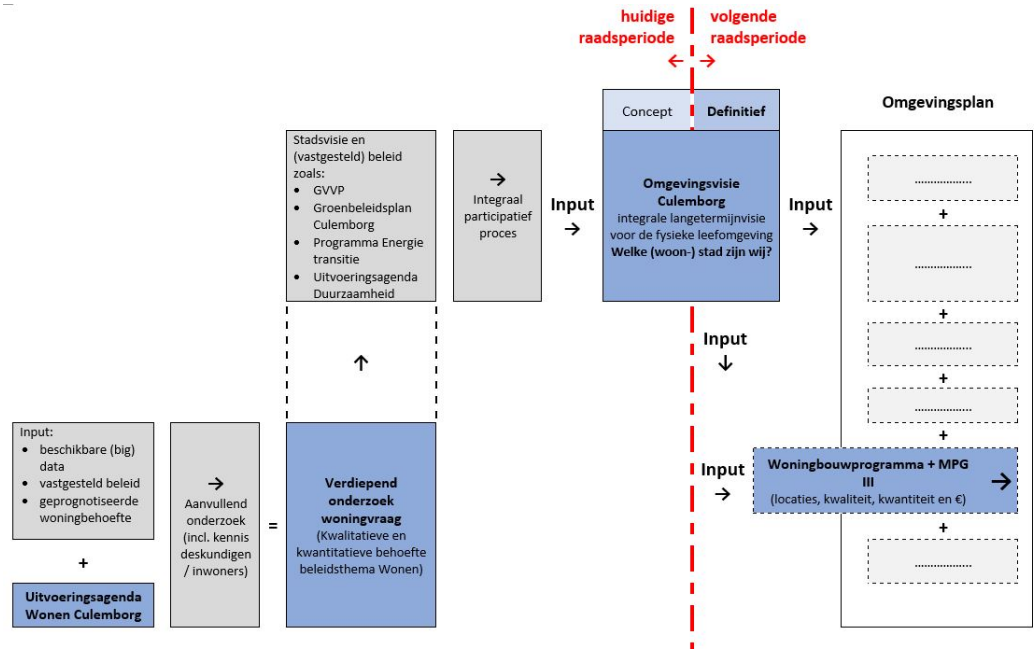
In Culemborg hebben we een eerste stap gezet om te komen tot een Omgevingsvisie door het vaststellen van de Stadsvisie.

Voortbordurend op de gekozen richting in de Stadsvisie op de vraag wat voor een stad wil Culemborg zijn is het wenselijk om deze richting te vertalen in een omgevingsvisie. Meerdere grote ruimtelijke claims dwingen tot het maken van keuzes. De woningmarkt, de energietransitie, verkeer en vervoer, groen en klimaatadaptatie vragen om het maken van keuzes op het schaarse grondgebied van Culemborg. In de Omgevingsvisie brengen we alle ontwikkelingen in beeld, wegen we belangen tegen elkaar af en moeten we keuzes maken voor de ruimtelijke (in)richting van de stad voor de komende 10 tot 20 jaar. De Omgevingsvisie biedt de kans om op een integrale wijze bewuste (ruimtelijke) keuzes te maken voor de toekomst.

Aansluiting bij de startnotitie woningbouwopgave

Hiermee geven we ook invulling aan een deel van de startnotitie woningbouwopgave.

"Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie wordt nog nader uitgewerkt. Ook wordt een bureau gezocht dat ons hierin kan begeleiden. We zoeken een bureau met een werkwijze die aansluit bij de Culemborgse aanpak en een zorgvuldig participatieproces kan inrichten. Hierover wordt, wanneer het bureau gestart is, een aparte startnotitie aan de raad voorgelegd."

Met dit voorstel stelt de huidige raad de startnotitie met de bijbehorende foto van de leefomgeving vast. Op deze manier legt de huidige raad de basis en bepaalt de nieuwe raad de meerjarige richting van de fysieke ontwikkeling van Culemborg waarmee zij zelf moet werken.

Startnotitie omgevingsvisie

In dit raadsvoorstel treft u de startnotitie voor het opstellen van de omgevingsvisie in Culemborg aan. Wij zetten in op een vastgestelde omgevingsvisie eind 2022. Over de algemene voortgang van de invoering op de omgevingswet wordt u in november nader geïnformeerd met een informatienotitie.

Vanuit de ervaring van Antea – het ingehuurd bureau voor de omgevingsvisie- laat 80% van de gemeenten het "bij een participatieverhaal met kansen en schuift de hete aardappel door." Dit type visie schetst een prettig vergezicht, dat velen aanspreekt. Culemborg is een ambitieuze gemeente en wil haar bewoners en zichzelf een transparant afwegingskader bieden. We staan immers voor grote transities/opgaven zoals de energietransitie, mobiliteitstransitie, klimaatverandering en de woningbouwopgave. Dit betekent keuzes maken en keuzes maken is per definitie lastig. Keuzes scheppen meer duidelijkheid én leveren per definitie ook tegenstellingen op. De omgevingsvisie levert een afwegingskader hoe en wanneer we deze keuzes maken. Deze keuzes zijn geformuleerd in doelen en ambities en gebiedsgericht.

Culemborg zet in op een omgevingsvisie, die keuzes aanpakt, agendeert en verbindt in een afwegingskader. Dit kader wordt gevormd vanuit een inventarisatie van de huidige ambities, kernwaarden, trends en de huidige situatie. Op basis hiervan wordt een zorgvuldig proces in 5

stappen gevolgd. Per stap wordt ingezet op betrokkenheid van een breed spectrum aan bewoners, stakeholders, gemeenteraad, college en het ambtelijke apparaat.

De omgevingsvisie is bedoeld voor bewoners, (maatschappelijke) ondernemers, bestuurders, ambtelijke ondersteuning en anderen die betrokken zijn bij Culemborg. Met de omgevingsvisie kunnen zij keuzes maken die elkaar, en daarmee de stad versterken. De omgevingsvisie biedt ook een kader voor nieuwe ontwikkelingen: initiatiefnemers weten beter bij welk type initiatieven ze op draagvlak kunnen rekenen bij het bestuur, en met welke belangen zij rekening moeten houden.

Met het vaststellen van de startnotitie Omgevingsvisie beschrijven we op welke wijze we de Omgevingsvisie willen opstellen. De Startnotitie beschrijft op welke wijze we thema's gaan onderzoeken, op welke wijze we de stad bij dit proces betrekken en het geeft een planning. Door aan de voorkant overeenstemming te bereiken over de wijze waarop we het proces om te komen tot een Omgevingsvisie willen opstellen, voorkomen we mogelijkerwijs onduidelijkheden gedurende dat proces.

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van Culemborg besluit de startnotitie omgevingsvisie vast te stellen

Argumenten:

De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie van de gemeente voor de hele fysieke leefomgeving en haar grondgebied. De omgevingsvisie is een verplicht instrument voor het Rijk, de provincie en de gemeente. Gemeenten moeten uiterlijk 31-12-2024 een omgevingsvisie gereed hebben.

De omgevingsvisie werkt het gewenste afwegingkader met integrale keuzes op basis van doelen en ambities uit, zoals vastgesteld in de startnotitie woningbouwopgave.

De omgevingsvisie biedt de kans om dit afwegingskader op te bouwen vanuit een zorgvuldig proces intern en extern. Vervolgens biedt de omgevingsvisie duidelijkheid aan initiatiefnemers in welk kader hun initiatieven kunnen passen.

Kanttekeningen:

De toekomst is niet te overzien. De omgevingsvisie biedt daarom een afwegingskader op basis van doelen en ambities waarin toekomstige keuzes gemaakt worden.

Een nieuwe gemeenteraad en College kunnen een wijziging van de huidige ambities en doelen betekenen. Dit wordt dan opgevangen in een aanpassing van het proces.

Meer informatie treft u aan in de paragraaf risico's van de startnotitie

Kosten, Baten, Dekking:

De kosten voor de inhuur van het bureau dat de omgevingsvisie uitvoert € 80.000 worden gedekt uit het implementatiebudget voor de omgevingsvisie.

De inhuur van een intern projectleider en de kosten voor communicatie zijn al door de gemeenteraad beschikbaar gesteld bij de startnotitie woningbouwopgave. Dit budget is hiervoor toereikend.

Personele en/of Juridische gevolgen:

De omgevingsvisie is gebaseerd op en biedt een kader voor toekomstig sectoraal beleid. Dit betekent een brede gemeentelijk inzet, met name van de afdelingen ontwikkelingen en regie en projecten. Ook wordt inzet verwacht van de communicatie-adviseur en de teams maatschappelijk opgaven en veiligheid. Deze inzet is opgenomen in de planning voor 2021 en 2022.

Meer informatie treft u aan in de paragraaf personeel van de startnotitie

Communicatie en Burgerparticipatie:

Het proces opstellen omgevingsvisie kent 5 stappen. In iedere fase wordt inzet op een breed spectrum van betrokkenheid van bewoners en stakeholders. De vragen per fase bepalen de vorm van deze participatie conform de participatietrap. Meer informatie treft u aan in paragraaf communicatie en participatie in de startnotitie.

Bijlagen:

Startnotitie omgevingsvisie (278742/278745)

Leefomgevingsfoto Culemborg (278742/281896)

Stadsvisie Culemborg (92337/92924)

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB/278742/278748

De gemeenteraad van Culemborg besluit de startnotitie omgevingsvisie vast te stellen, waarin de volgende wijzigingen worden opgenomen:

- In fase 2 (analyseren en afwegen) naast de geplande activiteiten een kaderstellend debat met de gemeenteraad te organiseren over de ambities en de dilemma's van de inhoudelijke vraagstukken (par 3.1.4);

- Het debat en de uitwerking van de uitkomsten van het debat betrekken in de vraagstelling naar de inwoners. Deze activiteit (inclusief aangepaste planning) opnemen in hoofdstuk 4 communicatie en participatie.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 9 december 2021.

De griffier	De voorzitter
A.N. van Aarsen	G. van Grootheest